

olnud, palju maid ja ilmu nähinud ning teise poole eluaega oli ta, kest et sõjas rüga eels lastud ning loatharetis hoiwaste parandatud, tulla farjone. Külapa ja viimases teenis-tuses loomade ülevaatamise töörval ka tubliiste pilveid wah-nus ja rende käiku fauniste tundis. Sest üena teenimata ka külaski auunimesid ei anta. Ja kui seegi külas ilmades tegijaks kutsutud saab, siis on see nimi minu silmas niisama mõjuv kui loolitatum meeste lillas ammeti nimi: täbetundja.

6. M i b k e l .

Misuguses seltskonnas üks inimene on ülesse kaswanud, selle poole ta läbistiku fölige oma eluaaja, olgu see nüüd lühilene või pikk, hoiab. Juhtub siin laias maa-silmas sagedadste tüll ka seda, et üks ehk teine inimene pärastised elus sellest seltskonnast, mille keskel tema häll seisnud täiesti iahku lõöb. Siis on aga niipalju waja silmas pidada, et sähärduuse labkulöömise ees ikka enamistesse suured tseäralised elutorimid on olnud, tormid mis wägivaldselt wanu sidemeid lõdvaстанud, elupölisid paelad kaitki kiskunud ning seisuste ja suguvõsade wahed sunnitanud, milledest iga väised sillad enam üle ei ulata. Walusaid kaawni lõöb labkumine külalt ja sagedadste arvatasse, et surmi tema kannul fääb. Ja südant lõhestaw peab see haav olema, mis ema ja isa südamessse tekib, kui poeg ehk tütar, seda nad armastuses maast madalast kannud ja kas-watanud, kui üks ehk teine järsku wanematest nii lähku lõöb, et ta neid ei tunnegi, ehk et ta neid ära pölgab ise ülemasse seisusesse astudes.

Meie maal on sääratshed hoobid wanemate südamete pihta wäga sagedad. Neist täägitakse ka, aga et neid liig palju, siis ei vonda neid ometigi mitte nii wäga täbele. Üks isa, kes oma poega waewaga kaswatab, ütleb juba ette ära: „Ets ma nüüd nääc waewa tull selle lapse pärast, las' saab suuremaks, siis ei tunnegi mind enam.“ Kui nii juba lõöli ette ära teatasse, siis ta pärast muidugi üsna vältmata ei tulne. Ja kui ta tuleb, siis on walu selle mõtite töttu pisut nagu wähendatud: „Ma teadsin, et see nii pidi tulema.“

Iga aastaga kaob üks suur kari noori priiskeid mehi

oma wanemate keskelt ning oma suguvõsast, teeb ennast wõimalikult wõteraks ja püüab ennast wõera rahwa sella ära peita. See on meie nutulaul, et lood nii on. Sadandeid on meil iga aasta taga nutta. Sadanded terweid priiskeid isamaa voegi! Sadanded haawad on meil kinni siduda, mis wanemate südametesse järele jäewad.

Siin on üks uss, mis meie südant fööb, mis meie elusoont närib. Ja arsti robtu vole meil. Siin on baaw, kust ühe rahwa weri wälja woolab, senni kui sooneid tühjals jäewad. Meie enda lapsed meristavad meid ära.

Seda saebdust on Mihkel juba faunis noorest põlwest saadik kaebanud. Abi vole ta leidnud. Viimati arwab ta: „Kus keslegi abi ei arwita, see laš' jooskeb oma teed, senni kui jalad suudawad.

Nüüd sõneleme siis sellest, kuda Mihkel mitte niisugusele pubule ei soanud, et oma wanematest ja suguvõsast oleks labfunud. Äsi oli see, et mul wägo ilus oli kodu elada ja kasvada, sellepäras t ei suutnud mind ükski asti polawernikute või ladakate hulka meelitada. Isa poolt oli mul, kui hakan järele arwama, kolm õest tädi: Viinast tädi, Maiast tädi ja Maalist tädi. Emal poolt jäalle niisamat kõlm õest tädi. Annast tädi, Liisast tädi ja jäalle Matlast tädi. Isa wits ei ulatanud funogi minusse, selle eest murettestwad tädid. Olin ma ka wollatumatest wallatum ja wibastasin ma ka wahest ühte ehk teist tädit surmani. Nii pea kui üks aga mind tabtis nokata, teiseid seisiwad kui mürmur mu eest. Nii kaswasin kune tädi jubatusel ja boolel üles: suureks piloks pojiks ja olin külas ning sibelfonnas mõnelegi pinnaks silmas.

7. W i t u .

„Laina müsse fannelt, Wanemuine!“ Siin on tarkust waja; siin on laulumõnu waja; siin on mõndaai waja, mis meie meel ei mõtle, enne kui pilt saab. Palkas pilt vole aga ka veel suurt midagi. Pildist peab maal, maalist tuju, elaw tuju saama. Kui inimene sõnast in e on kabe-kordse kostuseadmise läbi sündinud, nii et ta algul in em-i nežłolas; ning kui in e niipalju kui tuju lähendab; siis